

SURUNKALI YURAK YETISHMOVCHILIGINING O'TKIR
DEKOMPENSATSIYASI BOSQICHIDA VOLEMIK HOLATNI
BAHOLASH AHAMIYATI

Nurillayev Abdulloxon Axmadxo'ja o'g'li,

Dusmatova Barno Dilshodbek qizi

Andijon Davlat Tibbiyot instituti, 3-kurs magistratura talabasi

Annotatsiya

Ushbu tezisda yurak yetishmovchiligining o'tkir dekompensatsiyasi bosqichida qon tomir ichi va to'qimalardagi suyuqlik miqdorini kompleks o'rganishning ahamiyati ko'rsatib berilgan. Dimlanish belgilarini davolashga bo'lgan javob hamda chekka qon aylanishi bilan birga tahlil etishga asosiy e'tibor qaratildi. Manbalarni o'rganish natijasida fizik ko'rik, o'pka ultratovush tekshiruvi (UTT) va laborator natijalarni o'zaro muvofiqlashtirish kerakligi tasdiqlandi. Bemorning umumiy holatini yagona ko'rsatkich orqali emas, balki ularning dinamik o'zgarishiga qarab monitoring qilish maqsadga muvofiqdir.

Kalit so'zlar: yurak yetishmovchiligi, o'tkir dekompensatsiya, volemik status, suyuqlik dimlanishi, diurez.

Dolzarblik va maqsad

O'tkir xuruj davrida qon tomirlarida bosimning ortishi va to'qimalar orasiga suyuqlik yig'ilishi kabi dimlanish belgilari yuzaga chiqadi. Bemorlarda bu ko'rsatkichlarning o'zaro nisbati turlicha namoyon bo'ladi. Statsionar davolanishdan so'ng yashirin qoldiq dimlanishning saqlanib qolishi salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Tezisning maqsadi — volemik holatni aniqlash usullarini davolash taktikasini tanlash bilan bog'lash tamoyillarini ko'rib chiqishdir.

Materiallar va usullar

Tadqiqot ishi tanlab olingan tibbiy adabiyotlarning narrativ sharhi ko'rinishida olib borildi. Klinik yo'riqnomalar, ultratovush diagnostikasiga oid xalqaro kelishuvlar hamda randomizatsiyalangan izlanishlar natijalari o'zaro taqqoslandi. Ishda bevosita bemorlar ishtirokida tajriba o'tkazilmagan bo'lib, keltirilgan fikrlar adabiyotlar tahliliga asoslangan xulosalardan iborat.

Tahlil natijalari

Dastlabki obyektiv ko'rikda shishlar, bo'yin venalarining kattalashishi, hansirash va ortopnoe kabi belgilarga ahamiyat beriladi. Lekin bu klinik simptomlar qon bosimi va to'qimalar perfuziyasi holati bilan birgalikda baholanishi talab etiladi. O'pka UTT tekshiruvidagi B-chiziqlar suyuqlik to'planganini ko'rsatishga yordam bersa-da, faqatgina yurak yetishmovchiligiga xos belgi emas.

2021-yildagi klinik tavsiyalarda diuretiklar qabul qilingandan so'ng 2 soat ichida siydikdagi natriy $>50-70$ mmol/l bo'lishi yoki dastlabki 6 soat davomida diurez $>100-150$ ml/soat ni tashkil qilishi muolajaga qoniqarli javob mezoni sifatida belgilangan. Biroq bu raqamlar volemiyaning mutlaq ko'rsatkichi emas, natijalar bemor holatiga moslab o'rganiladi.

Muhokama

ADVOR tadqiqoti ma'lumotlariga ko'ra, atsetazolamid bilan davolangan bemorlarning 42,2% idagina 3 kun ichida dimlanishning muvaffaqiyatli kamayishi kuzatilgan (nazorat guruhida esa 30,5% bo'lgan). Shunga qaramay, 3 oylik kuzatuvlar davomida o'lim yoxud qayta shifoxonaga yotqizish bo'yicha sezilarli farq yoki ustunlik qayd etilmagan. Bu shuni anglatadiki, dimlanishning tez kamayishi avtomatik tarzda bemorning uzoq muddatli prognozi yaxshilanishiga olib kelmaydi.

1-shakl. Volemik statusni bosqichma-bosqich nazorat qilish algoritmi

Ilmiy manbalar tahliliga asoslangan konseptual model; amaliy klinik sinovdan o'tkazilmagan. Qadam-ba-qadam yondashuv (Jadval ko'rinishida):

Baholash bosqichi	Shifokor nima qiladi?	Asosiy e'tibor qaratiladi
1. Boshlang'ich holat	Dimlanish va perfuziyani o'lchaydi	Bemor ahvoli va qon bosimi
2. Erta reaksiya	Siydik ajralish tezligini kuzatadi	Diurez va siydikdagi natriy
3. Qayta ko'rik	UTT va klinik belgilarni tekshiradi	Yashirin suyuqlik qoldiqlari
4. Yangi qaror	Muolajani moslashtiradi va siklni qayta boshlaydi	Dori dozasini o'zgartirish

Xulosa

Volemik holatni aniq baholash uchun obyektiv klinik belgilar, ultratovush ma'lumotlari va dori vositalariga bo'lgan reaksiya birgalikda o'rganilishi shart. Davomiy monitoring qoldiq dimlanishni barvaqt aniqlash va navbatdagi davolash bosqichini belgilashga yordam beradi. Tavsiya qilingan sxemaning amaliyotdagi samarasini mahalliy populyatsiyada alohida tadqiqotlar orqali o'rganish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Boorsma EM, et al. Congestion in heart failure: a contemporary look at physiology, diagnosis and treatment. Nat Rev Cardiol. 2020;17:641–655.

2. McDonagh TA, et al. 2021 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure. Eur Heart J. 2021;42:3599–3726.
3. Gargani L, et al. Lung ultrasound in acute and chronic heart failure: a clinical consensus statement of the EACVI. Eur Heart J Cardiovasc Imaging. 2023;24:1569–1582.
4. Mullens W, et al. Acetazolamide in acute decompensated heart failure with volume overload. N Engl J Med. 2022;387:1185–1195.